

Vaaliohjelma 2019

SAMOKin vaaliohjelma vuoden 2019 eduskuntavaaleihin

Tämä on Suomen opiskelijakuntien liitto SAMOK ry:n vaaliohjelma vuoden 2019 eduskuntavaaleihin. Vaaliohjelman tavoite on antaa ratkaisumalleja ja -ehdotuksia niin ammattikorkeakoulutuksen kuin korkeakoulupolitiikan kehittämiseksi.

Me haluamme, että suomalainen ammattikorkeakoulutus on jatkossakin maailman parasta. Koulutus tulee olla saavutettavaa ja opiskelijalle maksutonta elämän ja työuran kaikissa vaiheissa. Tavoitteemme on, että laadukas ja alati kehittyvä ammattikorkeakoulutus on yhteiskunnallisesti sekä kansainvälisesti arvostettua ja tunnustettua. Seuraavan hallituksen toivomme tekevän panostuksia erityisesti koulutuksen laadun turvaamiseksi.

Tulevalla eduskuntakaudella tulee panostaa erityisesti sukupolvien väliseen tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen. Suomalaisen yhteiskunnan menestystarina jatkuu parhaiten, kun nykyisiin ja tuleviin sukupolviin investoidaan ja kehitetään yhteiskuntaa kestävä kehityksen periaatteella. Tämä tarkoittaa kunnianhimoisen ilmastopolitiikan lisäksi myös tulevaisuuteen tähtäävää talouspolitiikkaa. Ammattikorkeakoulujen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta vahvistaa oleellisesti yhteiskunnan ja elinkeinoelämän kehitystä ja taloudellista kasvua. Ammattikorkeakoulutuksen luomat uudet ratkaisut ja innovaatiot tekevät Suomesta elinvoimaisemman, vahvistavat ihmisten hyvinvointia ja synnyttävät uusia kestävä kehityksen ratkaisuja.

Tulevalla eduskuntakaudella tulee tarttua aiempaa rohkeammin työn murrokseen, ilmastonmuutokseen sekä kansainvälisyyteen huomioiden erityisesti globaalin keskinäisriippuvuuden. Kansainvälisyys ja taidot toimia monikulttuurisessa ympäristössä tulee jatkossa olla luonnollinen osa kaikkea korkeakoulutusta.

Me ammattikorkeakouluopiskelijat haluamme olla osa ratkaisua tulevaisuuden haasteisiin niin työn murroksen kuin kestävä kehityksen osalta. Historia on osoittanut että nuoriin tehdyt panostukset ovat investointi tulevaisuuteen.

Tulevaisuuden työntekijä tarvitsee osaamista ja kykyä oppia

Suomalainen yhteiskunta on aina pärjännyt vahvalla osaamisella ja tästä haluamme pitää kiinni jatkossakin. Työelämän muuttuessa tulee myös tutkintokoulutuksen kehittyä vastaamaan työelämän tarpeita. Laadukasta koulutusta voidaan järjestää vain jos siihen varataan riittävät resurssit. Uusien pedagogisten ja teknologisten kehitysten hyödyntäminen on laadukkaassa koulutuksessa keskeistä. Ammatillisen korkeakoulutuksen työelämälähtöisyyttä ja tki-toimintaa tulee vahvistaa. Samalla voimme tukea suomalaisen työelämän ja yritysten toiminnan kehittymistä. Työelämän muutoksessa tutkinnon jälkeinen jatkuva oppiminen nousee yhä tärkeämmäksi. Tutkintokoulutuksen merkitys ei kuitenkaan vähene. Sen sijaan sen tulisi tarjota yhä paremmat valmiudet oman osaamisen kehittämiseen työuran aikana.

- Korkeakoulujen rahoituksessa huomioidaan vuosittainen kulujen kasvu palauttamalla korkeakouluindeksi rahoitukseen. Korkeakoulujen rahoitusta lisätään korkeakoulutuksen ja tutkimuksen vision tavoitteiden saavuttamiseksi sekä laadukkaan korkeakoulutuksen takaamiseksi.
- Ammattikorkeakoulujen osaamisperusteisuutta kehitetään osana valtakunnallista koulutuksen kehittämisohjelmaaniin että tutkintokoulutus antaa entistä paremmat valmiudet jatkuvaan oppimiseen.
- Suomeen luodaan kansallinen opettajien täydennyskoulutusohjelma vastaamaan muuttuvan koulutuksen osaamistarpeisiin. Opettajien osaamisen kehittäminen huomioidaan korkeakoulujen ohjauksessa.

Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys osana kaikkien koulutusta

Suomi ei pärjää yksin vaan yhteistyöllä muiden maiden kanssa. Siksi tarvitsemme osaamista jolla yhteistyötä rakennetaan. Jokaisella korkeakoulusta valmistuvalla tulee olla valmiudet toimia eri kulttuureista tulevien ihmisten kanssa ja ymmärtää kansainvälisen yhteistyön periaatteita. Suomi tarvitsee tulevaisuuden rakentamiseen myös osaajia rajojemme ulkopuolelta. Kansainvälisten toimijoiden tänne tuleminen, työn tekeminen ja tänne jääminen tulee olla mahdollisimman helppoa.

- Kansallisella yhteistyöllä kehitetään kansainvälistymisen mahdollisuuksia niin että jokaiseen korkeakoulututkintoon sisältyy kansainvälistä osaamista. Kehitystyössä kiinnitetään erityistä huomiota erilaisissa elämäntilanteissa oleviin kansainvälistymismuotoihin.
- Mikäli EU- ja ETA-maiden ulkopuolisilta opiskelijoilta jatkossakin peritään lukukausimaksuja, tulee lukuvuosimaksuvelvoitteisten opiskeliden stipendijärjestelmien olla kattavia ja stipendien hakeminen läpinäkyvää ja yhdenvertaista. Stipendijärjestelmä osaltaan kannustaa erilaisia opiskelijoita hakeutumaan Suomeen opiskelemaan.
- Kansainvälisten opiskelijoiden opintojen jälkeistä työnhakuoleskelulupaa pidennetään vuodella nykyisestä ja korkeakoulut tukevat heidän työllistymistään.
- Muualla suoritetuista tutkintoista tunnustetaan Suomessa paremmin työvoiman liikkuvuuden ja maahanmuuttajien työllistymisen helpottamiseksi.

Menestyvä korkeakoulu tarjoaa jatkuvaa oppimista

Oman osaamisen päivittäminen on osa tämän päivän työelämää. Työelämä kehittyy ja uutta tietoa ja taitoja kehittyy jatkuvasti. Korkeakoulut ovat luonteva taho tarjoamaan myös jatkuvan oppimisen opintoja. Työelämä ja arki ovat monella jo valmiiksi täynnä tärkeitä tehtäviä. Siksi jatkuvan oppimisen tarjonnan tulee olla helposti saavutettavaa ja sen toteuttamistapojen tulee olla monipuolisia soveltuen erilaisiin elämäntilanteisiin. Myös yritysten kanssa tehtävään yhteistyöhön tulee panostaa.

- Korkeakoulujen rahoitukseen kohdennetaan uusi rahoituskokonaisuus, jolla varmistetaan jatkuvan oppimisen laadukas toteuttaminen tasapainossa tutkintokoulutuksen kanssa.
- Kehitetään palvelu jossa kaikkien korkeakoulujen opintotarjonta jatkuvaan oppimiseen on helposti löydettävissä. Palvelu tarjoaa ohjausta oman osaamisen tunnistamiseen ja ehdottaa soveltuvia opintoja.
- Korkeakoulut kehittävät toimintamalleja joilla osallistutaan jo valmistuneiden osaamisen ja työuran kehittämiseen.
- Korkeakoulut ja työelämä kehittävät yhteistyössä jatkuvan oppimisen osaamiskokonaisuuksia ja niiden sisältöjä.

Digitaalisen ajan joustava sosiaaliturva

Käsitteet työstä, perheestä, toimeentulosta sekä asumisesta ovat murroksessa. Sosiaaliturva- ja perhevapaajärjestelmä eivät enää kykene vastaamaan muuttuneen ja muuttuvan yhteiskunnan tarpeisiin. Tulossa olevan perusturvan kokonaisuudistuksen tulee nostaa työllisyysastetta, kannustaa työn tekemiseen ja yrittäjyyteen sekä torjua ja vähentää eriarvoisuutta. Uusi perusturvajärjestelmä toimii joustavasti ja tuki kohdistuu heille ketkä eniten sitä tarvitsevat.

- Perusturvan kokonaisuudistus on aloitettava tulevalla hallituskaudella. Sukupolvien välisen oikeudenmukaisuuden huomioiva uudistus on toteutettava vaiheittain ja niin, että se sisältää myös asumistukijärjestelmän uudistamisen.
- Uudistuksen tavoitteena on oltava selkeä ja ymmärrettävä järjestelmä, joka on rakenteeltaan ennaltaehkäisevä ja kannustava.
- Kansallinen tulorekisteri mahdollistaa joustavan ja selkeän järjestelmän. Kansallisen tulorekisterin mukanaan tuomat mahdolliset säästöt on kohdistettava tuensaajien tukemiseen ja ohjaamiseen myös jatkossa.
- Korkeakouluopiskelijoiden opintorahaa korotetaan 100 euroa.
- Yhteisasunnossa asuvien aseman epäkohdat asumistukijärjestelmässä korjataan.
- Perhevapaauudistus toteutetaan siten, että vanhemmuuden kustannukset jakaantuvat nykyistä tasaisemmin. Molemmille vanhemmille on tarjottava aito mahdollisuus vanhempainvapaan pitämiseen.

Tulevaisuuden työkyky luodaan jo opiskeluaikana

Suomalainen väestö ikääntyy ja samalla työkäisten määrä vähenee, kun työmarkkinoille astuvat ikäluokat ovat entistä pienempiä. Jotta kykenemme vastaamaan muuttuvan väestörakenteen ja heikentyvän huoltosuhteen luomiin haasteisiin, on varmistettava, että riittävän suuri osa kansalaisista kykenee osallistumaan työelämään. Tämän tavoitteen saavuttaminen vaatii panostuksia myös erityisesti nuorten ja opiskelijoiden hyvinvointiin. Suomeen tulee luoda laaja-alainen ohjelma nuorten mielenterveyden ja hyvinvoinnin parantamiseksi. Erityisesti nuorten mielenterveyspalvelut on saatava kuntoon, sillä joka kolmannella korkeakouluopiskelijalla on psyykkisiä vaikeuksia ja opiskelijoiden masentuneisuus ja ahdistushäiriöt ovat kolminkertaistuneet 2000-luvun aikana.

- Opiskelijoiden hoitopoluista tehdään sujuvia ja saumattomia luomalla toimivat mallit YTHS:n tuottaman opiskeluterveydenhuollon ja muiden julkisten sosiaali- ja terveyspalveluiden yhteensovittamiseksi. Varmistetaan YTHS:n amk-laajennukselle sujuva siirtymävaihe riittävällä rahoituksella ja turvataan amk-opiskelijoiden toimivat opiskeluterveydenhuollon palvelut myös siirtymäkaudella.
- Suomeen luodaan psykoterapiatakuu riittävän nopean hoitopääsyn varmistamiseksi. Aloitetaan selvitys maksuttomasta kuntoutuspsykoterapiasta alle 29-vuotiaille.
- Suomeen laaditaan laaja-alainen mielen hyvinvoinnin edistämisen ohjelma, jossa kiinnitetään erityistä huomiota nuoriin ja opiskelijoihin. Myös matalan kynnyksen mielenterveyspalveluiden saatavuutta lisätään.

Yhdenvertainen yhteiskunta rakennetaan tasa-arvoisella ja maksuttomalla koulutuksella

Eriarvoisuus ja syrjäytyminen ovat aikamme suuria haasteita. Maksuton ja saavutettava koulutus on yksi tehokkaimmista ja vaikuttavimmista keinoista ratkaista nämä haasteet. Siksi yhteiskunnan on taattava kaikille läpi elämän yhdenvertaiset edellytykset hankkia osaamista ja sivistystä, jota työmarkkinoilla ja elämässä pärjääminen edellyttää. Seuraavalla hallituskaudella onkin luotava koulutuksellisen tasa-arvon kärkihanke, jolla varmistetaan että olemme koulutuksellisen tasa-arvon mallimaa myös 2030-luvulla.

- Tutkintoon johtava koulutus säilyy maksuttomana
- Vähennetään eriarvoisuutta valmistelemalla koko koulutuspolun kattava koulutuksellisen tasa-arvon ohjelma.
- Parannetaan korkeakoulutuksen läpäisyastetta. Luodaan opiskeluterveydenhuollon ammattilaisille uusia mahdollisuuksia tukea opinnoissaan viivästynyttä opiskelijaa parantamalla opiskeluterveydenhuollon tietojärjestelmien sekä valtakunnallisten opintotietorekistereiden yhteensopivuutta.
- Parannetaan maahanmuuttajataustaisten koulutusmahdollisuuksia. Kehitetään ammattikorkeakoulujen maahanmuuttajille järjestämää korkeakouluopintoihin valmentavaa koulutusta, laajennetaan se kattamaan myös yliopisto-opinnot sekä selvitetään, voidaanko korkeakouluopintoihin valmentavasta koulutuksesta luoda toimivia väyliä tutkinto-opiskeluun.

Kestävä asuntopolitiikka on opiskelijan turva

Yli 60 % ammattikorkeakouluopiskelijoista kertoo asumisen vievän valtaosan käytettävistä olevista tuloistaan. Koska suurin osa opiskelijoiden varoista kuluu asumiseen, tarvitaan opiskelijoiden toimeentulon turvaamiseksi hyvää ja kestävää asuntopolitiikkaa. Suunnitelmallisella ja pitkäjänteisellä asuntorakentamisella luodaan riittävästi kohtuuhintaisia opiskelija-asuntoja. Asuntopolitiikan tulee olla opiskelija-asuntojen rakentamiseen kannustavaa niin valtakunnallisesti kuin kuntatasolla. Näin varmistetaan, että jokaisella opiskelijalla on varaa asua, elää ja opiskella.

- Helpotetaan opiskelija-asuntojen rakentamista korottamalla erityisryhmien investointiavustuksen alin tukiluokka 10 prosentista 20 prosenttiin.
- Lasketaan opiskelija-asumisen hintaa purkamalla kaavanormeja esimerkiksi vapauttamalla opiskelija-asunnot autopaikkanormeista.
- Rakennetaan lisää opiskelija-asuntoja. Varmistetaan, että uusia opiskelija-asuntoja rakennetaan vähintään opiskelija-asuntojen tuotantotarveselvityksen (2018) suositusten mukaisesti ja turvataan opiskelija-asuntojen rakentaminen MAL-sopimuksissa.
- Säilytetään pitkän korkotukilainan omavastuuosuus 1,7 prosentissa eli vakinaistamalla vuodesta 2016 saakka voimassa ollut tilapäinen alennus pitkän korkotukilainan omavastuuosuuteen. Uudistetaan korkotukijärjestemää niin, että se huomioi paremmin talouden suhdannevaihtelut.